

Helsingfors/Mariehamn 10.3.2011**Nr 10/11****Hänvisning** Ålands lagtings skrivelse
26.1.2011, nr 19/2011.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om tillämpning av fordonslagen, antagen av lagtinget 26.1.2011.**Landskapslagens huvudsakliga innehåll**

Landskapslagen är en s.k. blankettlag, enligt vilken rikets fordonslag (FFS 1090/2002, nedan rikslagen), med vissa i landskapslagen angivna avvikelser och undantag görs tillämplig i landskapet. Ändringar i rikslagen ska gälla i landskapet från det de träder i kraft i riket om de berör de delar av lagen som gäller i landskapet. Uppgifter som enligt rikslagen sköts av trafiksäkerhetsverket ska i landskapet skötas av landskapsregeringen eller motorfordonsbyrån till de delar uppgifterna faller inom landskapets behörighet.

Lagstiftningsbehörigheten

I en landskapslag kan enligt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland för vinnande av enhetlighet och överskådlighet intas stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Intagande av sådana stadganden i en landskapslag medför inte ändring i fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet.

Landskapslagen gäller främst vägtrafik, allmän ordning och säkerhet samt landskapets myndigheter på vilka områden lagstiftningsbehörigheten helt eller till de delar landskapslagen reglerar tillkommer landskapet enligt 18 § 1, 6 och 21 punkterna i självstyrelselagen.

Rikslagen berör även näringsverksamhet i fråga om vilken landskapet enligt 18 § 22 punkten i självstyrelselagen har lagstiftningsbehörighet med beaktande av vad som stadgas i bland annat 27 § 12

Postadress:Ålandsdelegationen
Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
22101 MARIEHAMN**Telefon:**

växel 018-635270

Telefax:

018-635268

Adress i Helsingfors:Georgsgatan 9 A 4
00120 HELSINGFORS

punkten. Enligt denna punkt är lagstiftningsbehörigheten i fråga om utrikeshandeln förbehållen riket. Rätten till begränsningar i fråga om utrikeshandeln av andra orsaker än handelspolitiska ska emellertid, enligt motiven i självstyrelselagen, bedömas utgående från det rättsområde som åtgärden i sakligt hänseende närmast hänför sig till. Begränsningarna hör enligt Ålandsdelegationens bedömning till rättsområdena vägtrafik och allmän ordning och säkerhet, varför de inte föranleder anmärkning från behörighetssynpunkt. Rikslagen berör även området produktsäkerhet, som förutom näringsverksamhet även gäller hälsovård, på vilket område lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen, med vissa undantag som inte berörs av föreliggande landskapslag.

I rikslagen ingår även bestämmelser som berör konsumentskyddet och standardisering, på vilka områden lagstiftningsbehörigheten enligt 27 § 10 och 19 punkterna i självstyrelselagen tillkommer riket. Vissa paragrafer i landskapslagen gäller även arbetarskyddet, som med vissa undantag utgör riksbehörighet enligt 27 § 21 punkten i självstyrelselagen.

Enligt beskrivningen av lagstiftningsbehörigheten ovan innehåller landskapslagen bestämmelser som hör till områden underlydande rikets lagstiftningsbehörighet. Då dessa bestämmelser överensstämmer med rikslagstiftningen kan de för vinnande av enhetlighet och överskådlighet jämlikt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen intas i landskapslagen. Med stöd av nämnda lagrum kan även statliga myndigheter påföras uppgifter vilka överensstämmer med motsvarande uppgifter i rikslagstiftningen.

I landskapslagens 2 § 1 mom. anges att de uppgifter som enligt rikslagen ankommer på trafiksäkerhetsverket ska i landskapet Åland skötas av landskapsregeringen eller motorfordonsbyrån till de delar uppgifterna faller inom landskapets behörighet. Eftersom denna bestämmelse, med undantag av det tillägg som finns i landskapslagens 2 § 2 mom., inte närmare preciseras, kan den leda till oklarhet vid tillämpningen. Bestämmelsen är betänkelig från rättssäkerhetssynpunkt, men innebär enligt Ålandsdelegationen inte en sådan överträdelse att landskapslagen på denna grund kan fällas.

I rikslagen ingår ett flertal hänvisningar till annan rikslagstiftning. Till den del hänvisningarna berör rättsområden som utgör riksbehörighet, kan de med stöd av 19 § 3 mom. i självstyrelselagen intas i landskapslagstiftningen.

Rikslagen innehåller bestämmelser om tillsyn, inspektioner, rätt att ta prover och utföra tester. I landskapets behörighet ingår även att lagstifta om övervakning och inspektioner inom landskapets behörighetsområden. Dessa bestämmelser kan dock beröra de i grundlagens 2 kap. garanterade fri- och rättigheterna, på vilket område

lagstiftningsbehörigheten jämlikt 27 § 1 punkten i självstyrelselagen tillkommer riket. Till den del dessa bestämmelser berör rikets behörighet kan de med stöd av 19 § 3 mom. i självstyrelselagen intas i landskapslagen. Detsamma gäller även bestämmelserna i rikslagen om rätt att få tillgång till material och uppgifter, utlämnande av sekretessbelagda uppgifter samt skyldighet att lämna ut uppgifter. Detta gäller även i fråga om bestämmelsen i rikslagens 39 § 2 mom. som gäller utlämnandet av uppgifter i registret över typgodkännande som innehåller affärs- och yrkeshemligheter. Sistnämnda bestämmelse berör rättsområdet bolag och andra privaträttsliga sammanslutningar, som utgör riksbehörighet enligt 27 § 8 punkten i självstyrelselagen.

Jämlikt grundlagens 10 § 3 mom. kan genom lag bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. I de stadganden som reglerar tillsyn har nämnda grundlagsbestämmelse beaktats.

I rikslagen ingår bestämmelser om administrativa tvångsmedel såsom förbud, vite samt tvångsutförande. Enligt 18 § 26 punkten i självstyrelselagen har landskapet rätt att lagstifta i fråga om utsättande och utdömmande av vite samt andra tvångsmedel inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Bestämmelser härom kan innefattas i landskapsregleringen.

Straffbestämmelserna i rikslagens 96 § kan med stöd av 18 § 25 punkten i självstyrelselagen intas i landskapslagen. I rikslagens 97 § har intagits bestämmelser om åtgärdseftergift. Enligt paragrafen behöver åtal inte väckas och straff inte dömas ut om en förseelse enligt 96 § med hänsyn till omständigheterna är ringa. I landskapets behörighet enligt 18 § 25 punkten i självstyrelselagen ingår även att inta bestämmelser om när en gärning är straffbar. Straffbestämmelserna föranleder inte anmärkningar.

I landskapslagens 8 § berättigas landskapsregeringen att inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av fordonslagen ska tillämpas i landskapet oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen föreskriver. Med anledning härav konstateras att enligt 21 § 1 mom. i självstyrelselagen kan landskapsregeringen med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda landskapsförordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen och självstyrelselagen i övrigt har till området för lag. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 80 § 1 mom. i grundlagen. Detta innebär att det tydligt ska framgå hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegeringen gäller. Om delegeringen av normgivningsmakten inte uppfyller

de krav som grundlagen uppställer, står den i strid med 27 § 1 punkten i självstyrelselagen, som hänför stiftande av grundlag och avvikelser från grundlag till rikets behörighet. I så fall utgör ett delegeringsstadgande en behörighetsöverskridning.

Enligt ordalydelsen är delegeringsstadgandet i landskapslagens 8 § vagt till den del det bemyndigar landskapsregeringen att göra ändringar i bestämmelser som utfärdats i stöd av rikslagen. Innehållet i delegeringen preciseras och begränsas emellertid av den reglering som finns i landskapslagen samt den antagna rikslagstiftningen. Dessutom begränsas de ändringar som landskapsregeringen kan göra i förhållande till riksförfattningarna genom att landskapsregeringen endast kan utfärda förordningar inom landskapets behörighet. Därtill avser stadgandet ändringar av riksförfattningar på förordningsnivå eller lägre nivå. Mot denna bakgrund föreligger inte en behörighetsöverskridning.

Besvärsbestämmelsen i landskapslagens 9 § överensstämmer med 25 § i självstyrelselagen.

Landskapslagen avser en ytterligare implementering av på området gällande EU-direktiv. Beträffande bedömningen av landskapslagars förenlighet med EU:s regelverk har Ålandsdelegationen och justitieministeriet överenskommit om följande förfarande:

”Då landskapslagarna i enlighet med självstyrelselagens bestämmelser tillställs justitieministeriet och Ålandsdelegationen gör justitieministeriet en förhandsbedömning om ministeriet avser att tillställa delegationen en komplettering beträffande de EG-rättsliga aspekterna. I sådana fall meddelar justitieministeriet Ålandsdelegationen att en sådan komplettering kommer att tillställas delegationen. I dessa fall inväntar Ålandsdelegationen justitieministeriets komplettering förrän delegationens utlåtande över ifrågavarande landskapslagstiftning tillställs ministeriet”.

Ålandsdelegationen konstaterar att justitieministeriet i det nu aktuella ärendet vare sig aviserat eller inkommit med här avsedd komplettering.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagen inte föreligger. Delegationen har ovan i utlåtandet anfört anmärkningar beträffande landskapslagens 2 § 1 mom. vilka dock inte påverkar behörighetsfördelningen.

Närvarande

Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Mäenpää och Olsson.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare